

TABVLA RECITATIONVM

IN

ACADEMIA LVDOVICIANA

PER SEMESTRE AESTIVVM

A DIE I. MAI.

CIDIDCCLXXXVII.

IN CHOANDARVM.

RECTOR

ACADEMIAE LVDOVICIANAE

D. AVGVSTVS FRIEDERICVS
GVILIELMVS CROME

C V M S E N A T V.

 Etiam exemplum triumphi denegati, ad quod iam ordine temporum deducimur, a Lio XXVIII 38 commemoratur. A. V. C. DXXXVIII, tertio decimo anno belli Punici secundi, L. Vesurio Rhidone, & Q. Caecilio Metello Coss. P. Cornelius Scipio, mox Africani cognomine superbiens, (qui A. V. C. DXXXIII, quum, patre eius in Hispania occiso, nemo imperium exercitus Romani in ea regione suscipere auderet, quatuor & viginti ferme annos natus, teste Lio XXVI 18, secundum Polybium iuuenis viginti septem annorum, illud petierat, acceperatque, qui virtute sua eximia Carthaginenses omni Hispania expulerat, & qui rex ab Hispanis fortitudinem eius admirantibus appellatus regium nomen deprecatus erat) provincia legatis tradita, Romam triumphum cupiens rediit. Senatu ipsi pro more consueto extra urbem in aede Bellonae dato, quas res in Hispania per quinque annos gessisset, disseruit, & copiose exposuit, quoties signis cum hoste collatis dimicasset, (septem proelia cum Poenis ac Hispanis terra marique ipse aut per legatos prosperrime cominiserat) quot oppida ex hostibus vi cepisset (egregiae potissimum fuerunt ductu eius expugnationes Carthagini Nouae, qua capta senatus Romae supplicationem decreuerat, Oringis, urbis opulentissimae, Illurgis, quae propter pertinaciam incolarum solo acquabatur, & Astapae, cuius ciues tanto furore Romanis resistebant, ut ad vnum omnes occiderentur) quas gentes (Hispanos eis Iberum, Tudetanos, Gaditanos) in ditionem populi Romani rede gessisset, quomodo aduersus quatuor imperatores, (Asdrubales duo, Magonem, & Flannionem) aduersus quatuor exercitus olim victores pugnando effecerit, ut nemo Carthaginensium in Hispania reliquus sit. Quamuis autem illa omnia senatui satis nota, ac Scipio sine dubio tam bene de republica Romana meritis esset, ut triumphi honore plane privari non posse videretur, repulsam tamen tulit, hanc solam ob causam, quia neminem ad eum diem triumphasse, qui sine magistratu res gessisset, constabat. Scipio anno ante, quam bellum in Hispania ipsi demandabatur, A. V. C. DXXXII aedilitatem gesserat, (hoc munere ornatus anno aetatis viceesimo tertio, qua occasione data, tribunis plebis ei obstitentibus, narrante Lio XXV, 2, his verbis usus est: Si me omnes Quirites aedilem facere volunt, satis annorum habeo) qua finis nec provinciam, nec imperium sperare poterat. Ante tempora bellorum ciuiliu Romani mores circa ius triumphi receptos tam intente obseruauerunt, ut vel summum illum heroa, Scipionem legibus hac in re soluere nollent. Postea, si quando ducem magistratu carentem triumphare sinerent, legem antea in comitiis tributus tulerant, ut eo die, quo triumphans urbem ingrederetur, ipsi imperium esset, vid. Lio XXXV, 35, Cicero Att. III. 16. Pompeius primus fuit, qui equestri tantum dignitate praeditus triumphauit. Laudanda omnino videtur Scipionis modestia, qua in decreto isto senatus acquieuit, etsi aut populi fauore extorquere triumphum, aut spreta populi & senatus autoritate in monte

bano triumphare potuerit. Tentatam magis ab eo triumphi spem, quam pertinaciter flagitatam esse, *Liuius* testatur. Urbem quidem sine pompa ingressus est, at argenti copia, quae aerarium ditauit, sacrificium centum bouum, quos *Ioui Capitolino* vouerat, & admiratio rerum ab eo gestarum ingressum eius satis splendidum reddiderunt. Mox populus *Romanus* repulsam illam compensatione largissima delinuit, quum eundem *Scipionem*, cui triumphus a senatu recusabatur, ingenti studio *consulem* crearet, etsi nondum praetura functum, nec nisi viginti nouem annos natum, qua aetate plerique primum *quaesturam*, quae ante annum vigesimum septimum peti non poterat, obtinebant. In vita *Scipionis*, quae *Plutarcho* supponi solet, haec res sic tradita est: "Venienti senatus extra urbem datus est in aede *Bellonae*, ubi tuor hostium duces, quatuor exercitus pluribus proeliis a se victos, *Carthaginenses* ex *Hispaniis* eiectiones, nullas gentes in his terris relictas, quae non venissent in populi *Romani* potestatem, res amplissimo triumpho dignas esse censebat senatus, sed, quia nemini adhuc contigerat, ut, cum proconsul & sine magistratu esset, pro rebus gestis triumphanti inuehi liceret in urbem, nec patribus visum est, nec ipse *Scipio* magnopere contendebat, ut nouo exemplo morem maiorum sui causa commutarent." Verum *Plutarchus* in vita *Pompeii Magni* cap. 6. errauit narrans, *Scipionem Africanum* maiorem, postquam maximas grauissimasque victorias de *Carthaginensibus* reportarat, triumphum ne quidem postulasse, quia nec consul, nec praetor fuisset, cf. *Valerius Maximus* dict. & fact. mem. II. 8. n. 5. Sabiungimus octauo exemplo triumphum denegati statim nouum propter similitudinem causae, ob quam triumphus dcerni non potuit. A. V. C. DLIII Cn. *Cornelius Lentulus*, qui superiore anno consularum vna cum *P. Aelio Cato* gesserat, qui *Scipione* duce plura egregia virtutis documenta ediderat, cui tanquam legato vna cum *L. Manlio Acidino Scipio* A. V. C. DXXXXVIII *Hispania* abiens provinciam tradiderat, qui A. V. C. DXXXXVIII prorogato imperio fungens *Illegetes*, *Auseranos* aliosque populos *Hispaniae*, qui a *Romanis* defecerant, domuerat, cui per annos DL & DLI proconsulare imperium ibi demandatum fuerat, nunc, narrante *Liuius* XXXI. 20, proconsul ex *Hispania* rediit coram senatu facta sua fortia omniaque ab eo ibi feliciter perpetrata commemorauit, atque triumphum honorem requisit. Verum enim vero senatus censuit, res quidem ab eo perfectas dignas satis esse triumpho, at exemplum maiorum aetate non inueniri, ut ei, qui non magistratibus maioribus functus, neque dictator, neque consul, neque praetor, bellum gessisset, triumphare liceret, ab illo pro consule *Hispaniam* provinciam, non consul, aut praetore administratam fuisse. Quum tamen patres eo inclinarent, ut *uani* urbem iniret, id quoque *T. Sempronius Longus* tribunus plebis intercessione sua impedire conabatur, dicens, id nihilo magis more maiorum futurum esse. Attamen victus tribunus consensu patrum cessit, & *Lentulum* ouare permisit. Tanto ardore *Romani* adhuc moribus patriis inhæserunt! Quod reliquum est, Vos, *Commilitones aeternarissimi*, non studiorum tantum, quorum scholae Vobis iterum aperiuntur, sed etiam praeceptorum, quorum nomina haec Vobis tabula exhibet, quibusque sedulo assidere consueuistis, amantissimi ad frequentandas praefectiones actiuas copiosa exhortatione non egetis.

LECTIONES THEOLOGICAE.

D. IOH. GEORG. BECHTOLD Semestri hoc aetiuo hora VIII. matutina b. DOEDERLEIN *Entwurf der Christlichen Sittenlehre*, senis per hebdomada diebus, praeleget; hora II. pomeridiana quater per hebdomadam potiores fidei articulos per argumenta biblica, ex utriusque foederis libris ope bonae exegeticae seligenda, semotis theologorum hypothesebus arbitrariis omnibus, firmabit; ea in hoc negotio methodo usus, quam auditores sui iam, ut satis probatam, adhuc comperti sunt. Offert quoque scholas examinatorias & disputatorias, si discipulorum diligentia, & alacritas conatibus suis responderint.

IO. CHRISTOPH. FRID. SCHVLZ hor. VII-VIII Matthaei euangelium interpretabitur, hor. VIII-IX historiam ecclesiae & religionis I. C. recentiore ex WALCHIO narrabit. Hor. IX-X vaticinia V. T. *Messiana* explicabit philologice ac critice.

CAR. CHRISTIAN. PALMER quinque dieb. h. X. theologiam moralem, quatuor dieb. h. VIII. introductionem in libros V. T., binis dieb. h. IX. encyclopaediam theologicam, h. XI. praecepta homiletica tradet.

LECTIONES IURIDICAE.

D. IO. CHRISTOPH. KOCH Institutiones ex HEINECCIO, Pandectas ex HELLFELDIO, ius Canonicum e BOEHMERO, ius Criminale e compendio suo horis consuetis tradet. Disputatorium quoque & Examinatorium offert.

D. IO. DAN. HENR. MVSAEVVS. *Ius feudale* ROEHMERO, *Historiam* I. R. G. PÜTTERO praeunte tradet. *Collegium elaboratorio-practicum* denuo aperiet. Praelectiones ad *ius mercatorum & cambiale*, ex libris suis, nec non ad *processum summorum Imperii tribunalium*, offert.

D. HELVICVS BERNHARDVS IAVP *ius Germanicum priuatum* e SELCHOVIO, *ius publicum* S. R. I. praeunte PÜTTERO, eodemque duce bis de hebdomada *ius priuatum principum*, tradet.

D. IO. GODOFR. SIGISM. ALBR. BÜCHNER. *Priuatum* hora IX-X. & XI-XII. ad HELFELDII *iurisprudentiam forensensem* secundum ordinem pandectarum commentabitur. Hora X-XI. *principia iuris naturae & gentium*, praeunte HOEPFNERO docebit. Hora auditoribus commoda *historiam iuris* duce SELCHOVIO enarrabit.

LECTIONES MEDICAE.

D. IO. LVD. FRID. DIETZ. H. IX-X. *Physiologiam* duce Metzgero explicabit. H. X-XI. *Examinatorium* offert. Alia desiderantibus haud deerit.

D. CAROL. GVIL. CHRISTIAN. MÜLLER *publice* excursiones botanico-mineralogicas instituet. *Priuatum* h. X-XI *Botanicen* ad systema Linnaeanum & h. XI-XII *Materiam medicam*, docebit. *Physicam dogmatico-experimentalem* horis Auditoribus commodis offert.

D. ERNESTVS SCHWABE, explicabit Hor. X-XI. *Gaubii Anfangsgründe der Medicinischen Krankheitslehre*; & docebit Hor. I-II. *Medicinam forensensem*, secundum *Faselli* *Gerichtliche Arzneigelahrtheit*.

D. IOANNES FRIDERICVS SIEGESMVND POSEWITZ, per semestre, quod instat, aestiuum temporis spatium, praelectiones habebit *hermiologicas*, *angiologicas* atque *obstetricias*, neque deerit illis, qui, praeter has, *vnus alteriusue medicinae partis* optarint *illustrationem*.

LECTIONES PHILOSOPHICAE.

CHRISTIANVS HENRICVS SCHMID, Prof. Primar. Hora II-III *Horatii Odas* illustrabit; Hora VIII-IX *institutiones stili Latini* duce Schellero tradet; Hora IX-X *Notitiam librorum cuius studio utillissimorum*, praeunte Millero exhibebit; Hora X-XI *elementa Aesthetices* secundum praecepta Eberhardi V. C. enucleabit; ad alia quoque paratissimus — Bibliothecam publicam diebus Mercurii atque Saturni Hora II-III aperiet.

HENR. MART. GODOFR. KOESTER *Histor. P. P. O. Historiam ecclesiasticam* N. T. ad ductum Schroeckii hor. VIII. *Historiam Vniuersalem* hor. XI. *Historiam Statuum Europae* hor. II. ad *Compendia* a se edita docebit.

GVILIELMVS FRIDERICVS HEZEL, Ph. D. & LL. OO. P. P. O. A) interpretabitur 1) *librum Hiobi*; 2) *Anacreontis Carmina*, vel quaecunque Graeca alia. B) tradet *fundamenta linguarum* a) *Hebraicae* & b) *Arabicae*; secuturus, prouti solet, sua praecepta.

D. AVG. FRIED. GVIL. CROME. *Oecon. statift. & scient. Cameral.* P. P. O. Hora XI-XII. *Oeconomiam ruralem*, ad Becmanni *Compendium*: Hora III-IV. *Scientiam*, quam dicunt, *forestalem*: — *Forstwissenschaft* —: Hora IV-V. *Politica*, ut vocant, seu *scientiam ciuitatis instituendae & administrandae*, ad solum suum, exponet. Nec iis deerit, qui *Oeconomiae politicae*, & *Statisticae*, ut dicunt, *Imperii Germanici*, operam nauare velint.

IO. FRIDER. ROOS, Philos. D. & P. P. O. *Historiam regnorum & rerum publicarum Europae recentiore, Galletto praeunte, h. XI.; Historiam quam dicunt vniuersalem, Beckio duce, h. I. enarrabit. Plutarchi Moraliū partem I., ex recensione Wytttenbachiana, interpretabitur; Anglicae etiam linguae studioſis operam haud denegaturus.*

GEORG. FRID. WERNER, ſcient. milit. P. P. O. Geometriam praeticam h. II - III docebit.

FRID. LVDOV. WALTHER, P. P. O. per ſemeſtre aeſtium Oeconomiam ruralem, hor. VIII - IX Dendographiam foreſtalem ad Compendium ſuum hor. IX - X tradet, Zoographiam foreſtalem hora auditoribus commoda docebit.

GEORG. GOTTLIEB SCHMIDT, P. M. P. O. Phyſicam experimentalem (nach Erxleben), Matheſin puram ex compendio ſuo, horis valuis publicis adhuc indicandis, priuatim docebit.

I. C. G. SCHAVMANN priuatim 1) Logicam & Metaphyſicam h. III-IV. 2) Philoſophiam vniuerſam methodo encyclopaedica h. IV-V ad compendia ſua docebit. Examinatorium praeterea & diſputatorium offert.

LECTIONES EXTRAORDINARIAE.

FRIDERICVS GVIL. DAN. SNELL, Philoſ. P. P. E. O. *Matheſin puram hor. X-XI, matheſin applicatam hor. XI-XII, criticae philoſophiae elementa h. III-IV tradet. Ad alias praelectiones philoſophicas paratus eſt.*

IO. GEORG. FRID. LEVN, Ph. D. & P. P. E. O. *elementa plurium dialectorum orientaliū, inprimis arabicae atque ſyriacae horis commodis tradenda offert. Hor. III. Proverbia Salomonis e fonte ebraeo interpretabitur.*

FRANC. THOM. CHASTEL, P. Ling. Gall. P. E. O. *Mane hora VI-VII fundamenta linguae gallicae, ad ſilum ſuae minoris grammatices ponet, poſt meridiem conuerſatorium inſtituet collegium hora I-II. ſecundum nouas res gallico idiomate conſcriptas, ſero autem V-VI elaboratorium, ad ſilum, libri cui titulus: Hauptgrundsätze der Franzöſiſchen Sprache, aperiet, & ceteras diei horas priuatiffimis lectionibus deuouebit.*

IO. ERNEST. CHRISTIAN. SCHMIDT, praelectionibus publicis *Historiam Haſſiae, priuatis vero Historiam Eccleſiae Chriſtianae ab Ieſu nato ad finem ſaeculi XVti vsque narrabit.*

CAROLVS LVDOVICVS GVILIELMVS GROLMAN I. V. D. praelectionibus publicis commentabitur in *Cl. Hauboldii praecognita iuris romani priuati nouiſſimi; priuatis theoriā proceſſus tradet, nec priuatiffimas ſuper iure civili & criminali ſeſe denegaturum pollicetur.*

D. ERN. LVDOV. WILH. NEBEL. th. anat. proſect. *Medicinae veterinariae partem priorem, de cognitione & cultu pecorum domeſticorum, tradet. Historiae medicae partem poſteriore, a Galeno initium factururus, explanabit. De horis cum Auditoribus coram conueniet.*

Præter iſta Generoſiſſimis Nobiliſſimiſque Ciuibus de luculenta equitandi, pugnandi gladio, ſaltandique palaeſtra, Anglicae, Gallicae & Italicæ linguae ſcholis, per magiſtros eorum peritiſſimos, publice conſtitutos, abunde proſpectum eſt.